

Wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 12-tej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6, za jednorazowe nadesłanie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckim kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za wstawienie wysyłki dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu. 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik polityczny założony przez JÓZEFA BOGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnośnieniem do adresu koronę.

Numer połudn. 10 hal. wie czorny 4 hal. Listy pieniężne przekazy na prenumeratę i inseraty, francusko do Administracji „Głosu Narodu“. — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w okręgu monarchji w państwie niemieckim. Reklamacje

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu“, róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej l. 05. Od miejsca wiersza drobnym pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 hal. skład tabelaryczny, liczbowy, od wiersza 30 hal. za pierwszy raz każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje we Lwowie S. Sokołowski, Pasaż Hausmanna, w Wiedniu Hasenstejn & Vogler, M. Opelik, M. Dukas, M. Schalek, E. Braun, Katschera & Schleri, R. Moses, Friedl, w Berlinie F. E. Cox, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Raczkowski 14 Cite de Trévise, F. Jones & Cie.

Nr. 210

Kraków, środa 6 maja 1908 r.

Rok XVI.

Niewygodni goście.

Jutro zatem odbędzie się w Wiedniu korowód książąt niemieckich pod dowództwem „króla królów“ Wilhelma II.

Cesarz Franciszek Józef z niemałą przykrością przyjmie te oryginalne gratulacje. Sędziwy monarcha, który jest wrogiem wszelkich teatralności i niepotrzebnego przepychu, wymógł się od przyjęć jubileuszowych zarówno ze względu na stan swego zdrowia, jak i dlatego, aby uniknąć wizyt monarszych zawsze kłopotliwych, a często połączonych z niewczesnymi politycznymi kombinacjami. Nie odstraszyło to Wilhelma II, który koniecznie potrzebował nowej sposobności dla zaprezentowania swojej osoby na wszechświatowej scenie. Oświadczył zatem stanowczo, że pojedzie do Wiednia, i to nie sam, ale na czele wszystkich książąt Rzeszy niemieckiej, jako ich najwyższy wódz i zwierzchnik.

Istny Agamemnon, ale nie z Iliady, tylko z pięknej Heleny.

Jadąc do Wiednia pod pozorem złożenia życzeń jubileuszowych cesarz. Franciszkowi Józefowi, Wilhelm II chce narobić trochę hałasu w Europie, a jednocześnie podkreślić swoje stanowisko, jako jedynego następcy rzymsko-niemieckich cesarzy.

Wrodzone Wilhelmowi II komedjanctwo dyktuje mu krok, który jest wysoce niedelikatnym i nietaktownym, zarówno w obec sędziwego, otoczonego czcią całej Europy Jubilata, jak i ze względu na przykrą sytuację książąt niemieckich, zmuszonych do odegrania w akcie gratulacyjnym podrzędnej roli komparisów i figurantów.

Ale Wilhelm II nie ogląda się na nikogo, gdy chodzi o powiększenie blasku jego osoby i efektowny popis, który mu zjedna głośną reklamę. Narzucił Wiedniowi swoją wizytę, a książętom niemieckim swoje przewodnictwo i wygłosi w pozie teatralnej jedną z tych pustych i pyszałkowatych mów, które są jego wyłączną i charakterystyczną specjalnością.

Cesarz niemiecki pragnąłby także wydać ze swej podróży pewne polityczne korzyści i utrwalić niejako w Austrii zasadę trójprzymierza, w którym chce odegrać rolę potężnego protektora. W tym względzie jednak dozna zawodu. Gdyby nawet pojawił się w Schönbrunnie w kostjumie Lohengrina, w łodzi ciągnionej przez labędzie i z mieczem Graala w dłoni, nikt się nie pomylił co do jego osoby i nikomu nie zaimponuje jego papierowy rymsztunek. Ludy austriackie oceniają już przymierze z Niemcami według jego rzeczywiście wartości, i rozumieją dobrze, że ekspropriatorowie potrafią równie dobrze wywłaszczyć tych, których nazywają swoimi sprzymierzeńcami, jak pokonanych przeciwników... Takie intencje występują nawet dość wyraźnie w prasie niemieckiej w stosunku do Austrii. Na szczęście przyjacielskie zamiary nie łatwo będzie w czyn zamienić.

Nic też dziwnego, że trójprzymierze, po za garścią opętanych szowinizmem wszechniemców, niema w Austrii szczerych zwolenników,

a natrętna wizyta Wilhelma II nie tylko nie zmieni tych uczuć, ale je spotęguje.

Niech więc nowożytny Agamemnon berliński miota się, jak chce w Wiedniu na czele swoich wasalów — dla świata będzie to tylko widowisko uciészne, bez żadnych poważnych następstw.

Korespondencja.

WIEN 5 maja.

Sytuacja polityczna doznała chwilowego zamieszania z powodu nagłej śmierci niemieckiego ministra-rodaka. Sp. Peschka był łącznikiem między gabinetem a stronnictwami niemieckimi, łącznikiem tem potrzebniejszym, że z powodu ruchu narodowo-czeskiego wśród urzędników czeskich nici między rządem a Niemcami wolnomyślnymi rwać się zaczęły. Gdy jego zabrakło, stracili Niemcy oficjalnego poręczyciela, że ich interes narodowy wkładającym się obecnie projekcie ustawy językowej będzie należycie uwzględnionym. Stąd powstało pewne zamieszanie i niepewność.

Jako następcę Peschki wymieniają ogólnie p. Henryka Pradego, posła z Liberca. P. Prade, jeden z przywódców Związku narodniemieckiego, był już raz ministrem-rodakiem zostanie z pewnością po raz wtóry członkiem gabinetu bar. Becka. Rzadko zdarza się w Austrii taki wypadek. Austrjaccy ministrowie raz obaleni padają zwykle na zawsze i ze swoimi emeryturami, z tytułami odgrywiają w życiu politycznym rolę raczej honorowych mężów stanu; ich stanowisko u dworu i uznany zwyczaj nie pozwala im występować czynnie w opozycji, a w większości rządowej ustępować muszą miejsca nowym, ambitnym kandydatom do tek ministerjalnych. Wyjątkowy zupełnie jest wypadek, że jaki biurokrata lub pół-biurokrata kilka razy dostanie się do władzy. Tak posłużyło szczęście — Schmerlingowi, Plenerowi, Stremayerowi, Jaffemu, Gautschowi, Koerberowi i Böhm-Bawerkowi. Inni już nie powrócili. Sprawdza się tu przysłowie francuskie: „Quand on est mort, en politique c'est pour longstemps.“

P. Prade powróci do gabinetu. Życzy sobie tego bar. Beck, zgadzają się również posłowie wolnomyślni niemieccy.

Trudność robią agrarjusze niemieccy, którzy popierają swego prezesa Schreinerera, i wszechniemcy, którzy radziby widzieć ministrem Pachera. Obie te kandydatury są tylko formalne, zatem beznadziejne.

Rząd niewiele liczy na agrarjuszy. Grupa to nie karna i niejednolita. Przy głosowaniu nad ugodą z Węgrami zawiodła rząd, głosując w części za, w części przeciw ugodzie. To samo powtórzy się niezawodnie i przy najbliższych obradach nad traktatem handlowym ze Serbią. Bar. Beck domaga się zaś, by niemiecki minister-rodak reprezentował w gabinecie stronnictwo rządowi oddane, a takim jest właśnie p. Prade, niemiecki ludowiec, kolega klubowy ministra Derschattya. Polityk to dość umiarkowany, liberala spokojny, szowinista niemiecki niżej ani nielepszy od in-

nych. Z zawodu kupiec, bogaty, niezawisły temperamentem tylko różni się od swego poprzednika. Zwyczajnie jak kupiec. Peschka miał więcej spokoju i powolności chłopskiej.

Z chwilą nominacji Pradego rozpoczyna się konferencja prezydenta ministrów z czeskimi i niemieckimi politykami celem uzyskania ich dla projektu ustawy językowej. Projekt ten wzbudza zainteresowanie niezwykle, gdyż w obecnym nastroju obu stron walczących wydaje się wprost niemożliwym przeprowadzić porozumienie. Ale bar. Beck ma szczęście do wszelkich „ugód“. Może więc i ten tajny dotychczas projekt zbuduje między Czechami a Niemcami złoty most zgody. Byłby to wypadek polityczny pierwszorzędnej doniosłości.

Wszystko zdaje się sprzyjać prezydentowi ministrów, nawet śmierć dra Herolda jest jego usiłowań poniekąd pomyślnym wypadkiem. Dr. Herold reprezentował wśród Czechów kierunek pod względem narodowym bardziej nieprzejednany. W ostatnich czasach odsunawszy się trochę od życia parlamentarnego wpływał podobno na urzędników czeskich by wprowadzili via facti w wewnętrzne urzędowanie czeski język urzędowy. Jego tajne okólniki jako prezesa czeskiej Rady Narodowej miały ten sam cel na oku.

Śmierć tego wybitnego polityka i patrioty stanowi dla klubu czeskiego poważną stratę. Tracą w nim wytrawnego i doświadczonego parlamentarzystę, mowcę pełnego temperamentu i doskonałego znawcę spraw wewnętrznych czeskich. Obecnie gdy wśród Czechów coraz mniej pojawia się talentów politycznych, ubył im jeden z niewielu, jakich jeszcze mieli.

Profesor Smolka, Moskalofile i Ukraińcy.

II.

Kto zna stosunki Wschodniej Galicji, — pisze prof. Smolka — zda sobie sprawę z istotnych przyczyn tego wzrostu ruchu moskalofilskiego. Chłop ruski, dzięki Bogu, jeszcze nie hajdamaka, choć od tylu lat nad tem pracuje „ukraińska inteligencja“. To poczciwa natura, której wreszcie tu i ówdzie uprzykrzyli się „ukraińscy“ księża w rodzaju Syczyńskiego-ojca, apostoła sztundy — prowodyrny w rodzaju obydwóch braci, defraudanta ruskich funduszy i prostego złodzieja w księżej sutannie, dziś działacza ukraińskiego za Atlantyką. Na starszych zwłaszcza, na ojców rodzin, przychodzi zwolna opamiętanie, odkąd rozpróżniona młodzież wyczekująca tłustego plonu zapowiadanych rzezi, filary rozlicznych Sicy, w coraz straszniejszym zdziwieniu, dojrzała na kandydatów do kryminalu. Tu źródło tej reakcji, której woda spłynęła na młyn „moskalofilów“, — nie w protekcji zamordowanego namiestnika.

Co z tego dalej będzie? Nie nam to prorokować: nam tylko zrzucić z siebie odpowiedzialność za ten świeży zwrot wśród ruskiego społeczeństwa w Galicji. A wam — nie rzucać

na nas kamieniem, w nieświadomości rzeczy. Wam niewiadomo, ile wysiłków z naszej strony poszło na marne, od 50 lat z górą: wysiłków, ofiar, skierowanych ku ożywieniu i pogłębieniu narodowych interesów Rusi, kulturalnych, ekonomicznych, dla ogółu, dla jednostek, zawsze w tej samej myśli, w tem gorącym pragnieniu, żeby wątej roślinie dostarczyć zdrowych soków, aby podniosła się żywotność na rodzimym, „rusińskim“ — jak wy mówicie — gruncie, niezespolona z wielkorosyjskim dębem. Na nic wszystko! na nic ustępowstwa które sięgają o wiele dalej, niż to byłoby uzasadnione istotnym stanem rzeczy, stopniem kultury ruskiego społeczeństwa, sumą inteligencji, liczbą jednostek, które zśród ludowych mas wzniosły się na wyższy stopień wykształcenia — słowem: rzetelną, rzeczywistą potrzębą. Skłonność nasza do ustępowstwa oddała miecz w ręce szalonego — rohukane żywioty, brutalne, nieokiełznane, bez steru, bez ideału, wytworzyły tę galicyjską hajdamacyznę, która prawem reakcji pchnęła już znaczną część społeczeństwa ruskiego do obozu „moskalofilów“.

Co teraz czynić?

Pod grozą chwili, po doświadczeniach 60 lat, trzeba niemałej mocy charakteru, żeby nie zwątpić dziś o przyszłości „ukraińskiego“ ruchu — wierzyć, że to jest naród lub będzie naród, nie stracić wiary w podniosłe słowa: „Sanabiles nationes“. Daj, nam Boże na dzisiaj wzniesić się na taką wysokość i utrzymać się na niej, póki dalsze fakta nie wykazały, że pora zerwać ze złudzeniami. Orgja cynizmu i znieprawienia, jaka po dokonanych morderstwach szaleje nieposkromiona w szeregach „ukraińskich“, w ich pismach i oświadczeniach, odstąpiła do reszty, w całej nagości, zbiorową duszę tej licznej rzeszy, której rusini-moskalofile odmawiają wszelkiego prawa nazywać się rusinami, „bo oni sami wyrzekli się tej nazwy“. Może ta wstrętna orgja wywoła trwalszy odruch w „ukraińskich“ szeregach; może ów rozłam, który na jej tle już dokonał się w „ukraińskim“ klubie parlamentarnym, da początek opamiętaniu sumień, otrzeźwieniu umysłów. Niema ruskiego patrioty, któryby tak gorąco pragnął, jak my pragniemy, żywego rozwoju samoistnej narodowości ruskiej czy małoruskiej, na gruncie prawdy, na szlaku zdrowych ogólnoludzkich ideałów bytu narodowego. Gdy jednak znaczny odłam rusinów podjął walkę z hajdamacyzną, nie wolno nam go odpychać — dlatego, że to „moskalofile“, nie wolno w imię ogólnoludzkich interesów i naszych własnych. Czy szczerze czy nie szczerze podają dłoń do zgody — są jedni i są drudzy — nam nie wolno odtrącać podanej ręki, nie wolno ich ignorować, zaprzeczać im prawa bytu. Nam przystoi bez-

Maurycy Leblanc.

Przygody nadzwyczajne Arsena Lupina.

- 3-tio jest blondynem.
- Cóż stąd?
- To stąd, że teraz pozostaje nam tylko przejrzeć listę pasażerów i wyszukać tego, który odpowiada tym trzem warunkom.
- Miałem tę listę w kieszeni. Wyjąłem ją i zacząłem czytać.
- Zaznaczam naprzód, że mamy tylko trzynastu pasażerów, na których pierwsza litera ich nazwiska może ściągnąć naszą uwagę.
- Trzynastu tylko?
- W pierwszej klasie tak. Z tych trzynastu panów R..., dziewięciu, jak się państwo możecie przekonać, pouróżuje z żonami, dziećmi lub służbą. Pozostają czterej samotni panowie: margrabia de Raverdan...
- Sekretarz ambasady — przerwała Miss Nelly — znam go dobrze.
- Major Rawson...
- To mój wuj — odezwał się ktoś.
- Pan Rivolta.
- Obecny — zawołał siedzący obok Włoch, którego twarz prawie znikła pod ogromną brodą najpiękniejszego czarnego koloru.
- Miss Nelly wybuchnęła śmiechem.
- Pana rzeczywiście trudno wziąć za blondyna.
- A więc — podjąłem — musimy uznać, że przestępcą jest ostatni na liście.
- To znaczy pan Rozaine. Czy ktokolwiek zna pana Rozaine?

stronność; czas pokaże, po której stronie przyszość.

Ani represja nie powstrzyma w Galicji rozwoju i sukcesów stronnictwa „Moskalofilów“ ani też terror partji „ukraińskiej“. Jedno może to sprawić: to co jedynie zależy od ukraińców. Niech oni się odrodzą, zawrócą ze stoczystości, na której drogowskazem teroru i hajdamactwo, niech powolną naprawą dusz, serc i sumień oczyszczą atmosferę, która chwiejnych „starorusinów“ przeobraziła w zdecydowanych rosjan. Do tego jednak pierwszym warunkiem: skrucha — tak, nie wstydzmy się tego wyrazu z chrześcijańskiej teologii; niech się leczą z zawrotu głowy, z oszłomienia trunkiem pruskiego kwasu, który ich wiedzie wprost do przepaści; niech się wyrzekną rozszczeń, których żaden rząd w Austrii nie zadowolni, jeśli nie zechce oddać Galicji na pastwę dzikiej ciemnoty. To godzi się raz wreszcie stwierdzić — szczerze i bez omówień. Mają dość, by się dźwigać, by popchnąć silnie naprzód rozwój ruskiej narodowości; dostaną więcej, zawsze więcej, niżli to da się usprawiedliwić istotnym stanem „ukraińskiej“ kultury, nauki, sztuki i piśmiennictwa, o ile tylko dadzą rękopię, że z założeniem każdej ruskiej szkoły nie powstaje nowy rozsądek dzikich instynktów izwrodnienia. Ruska pieśń, ruski nastrój, ruskie zdobnictwo — to utajone skarby, z których tyle pierwiastków wsiąknęło w naszą cywilizację, stokród więcej, niżli we wszystko co dotąd wyworzyła „Ukraina“ w Galicji, mimo produkcji wiedeńskiej biurokracji, żydowskiej prasy nad Dunajem i złota, płynącego z nad Sprew. Niechaj snują z tych nieprzebranych skarbów, zdrową rodziną ruską kulturę; sejm galicyjski nie poskąpi im środków, choćby z uszczerbkiem dla polskich interesów, byleby widział, że nie buduje kuźni, której wyrobem — nóż hajdamacki. Talentów nie brak, ruska natura bujna, bogata; skądże ta jałowość na kulturalnej niwie, mimo kilkudziesięciu lat, w ciągu których mnożą się ruskie szkoły i instytucje, gdy opodal w tym samym czasie, czesi urosli w imponujący naród? Skąd ta jałowość? Stąd, że pod znakiem hajdamacyzny gleba rodzimej inteligencji wyjałowiała w twardą opokę. Niech zmięknie, niech się użyźni pod tchnieniem wyższego ideału, a zrodzi owoc, który jedynie może powstrzymać galicyjskich rusinów od zatonięcia w „rosyjskim morzu“. Niech wśród rusinów wystrzelili ponad codzienny poziom jeden, drugi mistrz słowa, mistrz z Bożej łaski, która nie świeci nad hajdamaką — to bieg wydarzeń przewazy na stronę Rusi nierozstrzygnięty dotąd dyalemat: gdzie przyszłość, w którym obozie...

Milczenie. Ale wnet przerwała je miss Nelly, zwracając się do milczącego młodzieńca, którego ciągnęła obecność obok niej już mniejszą na dobre irytować.

— I cóż, panie Rozaine? Czemu pan nie odpowiada?

Wszyscy spojrzeli na niego. Był blondynem. Przyznaje, że uczył pewas wzruszenie. Ogólne milczenie i zażenowane miny do wiodły mu, że inni doznali tego samego uczucia. Było to zresztą dość głupie, bo dotychczasowe zachowanie się tego pana nie upoważniało do żadnych podejrzeń.

— Dlaczego nie odpowiadam? — rzekł powoli — ale dlatego, że zbałem już siebie. Założywszy, że posiadam wszystkie trzy warunki, doszedłem do przekonania, że mnie nadeśwno zaaresztują.

Zabawną miał minę, mówiąc te słowa. Cienkie jego wargi pobladły i wydawały się jeszcze cieńsze, prawie jakby dwie linijki, a z ostrzelił jakiś krwawy błysk.

Żartował bezwątpienia, a jednak wyraz jego twarzy i głos zastanowiły nas. Miss Nelly spytała naiwnie.

— Ale rany pan niema?

— To prawda — odpowiedział — rany braknie.

Nerwowym ruchem rozpiął mankiet i pokazał nam rękę aż do łokcia. Ale w tej chwili panna Nelly spojrzała na mnie porozumiewająco: odkrył lewą rękę.

I chciałem już głośno to powiedzieć, gdy inna rzecz zajęła naszą uwagę. Oto lady Yorland, przyjaciółka miss Nelly, nadbiegła szybko.

Była cała zmieniona. Wszyscy ją otoczyli wypytując co jest, ale dopiero po długich wysiłkach zdołała wyjść.

Poznańskie wobec zamachów pruskich.

W Poznaniu odbył się w poniedziałek ołbrzymi wiec, zwołany przez najwybitniejszych działaczy społeczeństwa polskiego, przy udziale przedstawicieli wszystkich warstw i wszystkich ziem Wielkopolski. Była to potężna, lecz poważna manifestacja narodowa przeciw ostatnim gwałtom pruskim, a razem walna narada, mająca wskazać społeczeństwu polskiemu, jak powinno się zachować wobec świeżo uchwalonych ustaw o podwójnym wyłączeniu: z ziemi i mowy ojczystej. Po gorącej dyskusji uchwalono na tym wiecu następujące rezolucje:

I. My, zebrani w Poznaniu dnia 4 maja na walnym wiecu, reprezentującym wszystkie warstwy społeczeństwa polskiego, podnosimy głos zbiorowego, uroczystego i stanowczego protestu, przeciwko niesłychanym, nieznanym w dziejach świata kulturalnym ciosom, wymierzonym w nasz byt narodowy, jakimi są ustawa o wyłączeniu oraz paragraf językowy w ustawie o zebraniach i stowarzyszeniach.

Widzimy w ustawie o wyłączeniu oraz w paragrafie językowym dalsze, nieubłagane następstwo polityki żelaznej ręki, zmierzającej od lat dziesiątek do zgermanizowania kresów wschodnich państwa pruskiego, ponieważ stanowią wrota do Słowiańszczyzny.

Stwierdzamy, że społeczeństwo, mimo całego systemu ustaw wyjątkowych, których uwiecznieniem jest ustawa o wyłączeniu oraz paragraf językowy, jak dotąd tak i nadal pełniąc swe obowiązki, wypływające z przynależności do państwa pruskiego, świadome pozostanie praw z tejże przynależności wypływających, oraz praw przyrostowych, których nigdy domagać się nie przestanie, ostatecznie świadome pozostanie świętych obowiązków wobec siebie samego, wobec swej przeszłości i swojej przyszłości.

II. Świadomi, że ustawa o wyłączeniu w spotęgowanej mierze godzi w naszą siłę liczebną, w naszą siłę materialną i w naszą siłę moralną, orzekamy:

1) W obronie naszej siły liczebnej interes narodowy wymaga, abyśmy się nie cofali z okoliczności naszych siedzib w obrębie państwa pruskiego.

2) W obronie naszej siły materialnej interes narodowy wymaga, abyśmy nie cofali kapitałów z warsztatu pracy ekonomicznej społeczeństwa naszego zaboru.

Hasło „Swoj do swego!“ jako środek zbiorowej samoobrony naszego przemysłu i kupiectwa, zagrożonej w wysokim stopniu przez ustawę o wyłączeniu, winno przez wszystkich ściśle być przestrzegane; jednostronne jednakowoż wyzyskiwanie tego hasła przez

— Moje kosztowności!... moje perły... wszystkie zabrano...

Nie, nie wszystko zabrano, jak dowiedzieliśmy się potem. Co najciekawsze: zrobiono umiejętny wybór!

Z brylantowego dyademu, z dewizki, z kabuszonów rubinowych, z naszyjników, wybrano kamienie nie tyle największe ile najładniejsze i najnniejsze. Moznaby powiedzieć, że zabrano te, które miały największą wartość, zabierając równocześnie najmniej miejsca. Złote oprawy leżały w nieładzie na stole. Zobaczyłem je, jak zobaczyli wszyscy; ogołoczone z ozdób, wyglądały jak kwiaty, którym ktos pozrywał liście i barwne płatki.

I żeby dokonać tego, trzeba było dopilnować chwili, kiedy lady Yorland poszła na herbatę, która była w biały dzień wśród tłumu kłęjących się ludzi otworzyć drzwi tej kabiny, wynaleźć małą torebkę ukrytą na dnie pudła z kapelusami, otworzyć ją i wybrać.

Jeden krzyk wyrwał się z naszych ust.

Wszyscy byli przekonani, że jest to kradzież Arsena Lupin. I rzeczywiście była to jego robota skomplikowana, tajemnicza, nieopięta, a jednak logiczna, bo trudno było zabrać i ukryć całą ciężką masę klejnotów. Owie leż mniejszy był ambaras z małymi kamyczkami, z pomieszaniem beładnie perłami, szmaragdami i szafirami.

I gdy nadszedł obiad, stało się, że oba miejsca obok pana Rozaine pozostały puste. A wieczorem dowiedziano się, że został uwięziony.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

przemysł i kupiectwo uważamy za niedozwolone, bo dla ekonomicznego rozwoju społeczeństwa szkodliwe.

3) W obronie naszej siły moralnej interes narodowy nakłada na każdego bezwzględny obowiązek nie pozbywania się — mimo groźby wywłaszczenia — ziemi w obce ręce na drodze dobrowolnej.

Nasz stosunek do systemu pruskiego oparty być musi na podstawie narodowej godności i obywatelskiej niezależności. Na tej podstawie należy brać możliwie czynny i szeroki udział w pracy publicznej.

Oświadczamy, że paragraf językowy w ustawie o zebraniach i stowarzyszeniach godzi w ruch narodowy, budzący szereg masy ludowej do narodowego życia, narodowych obowiązków i narodowej pracy, orzekamy:

Narodowy nasz interes wymaga, byśmy pracę oświatową wśród ludu rozszerzali i pogłębiali; gdzie dotychczasowe formy tej działalności, a więc przede wszystkim wiecie, uniemożliwione zostaną przez paragraf językowy, tam należy je zastąpić nowymi formami, szczególnie zaś energiczną i sprężystą, a na jak najszerszej podstawie opartą agitacją z ust do ust.

Rezolucje te, przyjęte na wiecu jednogłośnie, świadczą, że społeczeństwo polskie w Poznaniu nie dało się barbarzyńskimi gwałtami rządu pruskiego ani steroryzować, ani wyprowadzić z równowagi. Program przyszłej walki, zawarty w tych rezolucjach, zapowiada dalszą spokojną, lecz jeszcze wytrwalszą walkę w obronie praw narodowych ludu polskiego w Poznaniu. Mijmy nadzieję, że spokój i hart, z jakim przyjmują nasi rodacy poznający nowe ciosy rozjuszonego Prusactwa, muszą zgotować im ostateczne zwycięstwo. Jak o ten hart i o to ukochanie ojczyzny, mowy i wiary rozbiły się dotychczasowe zakusy hakatyściczne. Tak i nowe barbarzyńskie zamachy podwójnego wywłaszczenia nie potrafią złamać narodu, który, jak to świadczy ostatni wiec poznański, pod najcięższym obciążeniem gwałtów pruskich nie stracił wiary w własne siły i w zwycięstwo sprawiedliwości.

LIFT.

Ostatnie opowiadanie Amicis'a.

I.

Pani X. zajechała do Grand-Hotelu w Perri późnym wieczorem. Wszedłszy z córeczką do windy, z ciekawością spojrzała na jasnowłosego chłopca, nieruchomie przed nią stojącego, ubranego w zielony mundur ze świeżymi guzikami i, jakkolwiek mocno była zaniepokojona o dziewczynkę, która niezupełnie dobrze się czuła, nie mogła jednak powstrzymać się od uśmiechu. W tej kościstej twarzy z rybiemi oczyma, o poważnym wyrazie, w tej krótko ostrzyżonej głowie z łagodnością dostrzec się można było karykatury dziecka na niemiecki fason. Chłopiec stał nieruchomie, utkwiwszy spojrzenie w lalkę, którą dziewczynka trzymała w ręku, tak, że mimowoli zjawiało się pytanie: zali jest to żywa istota, czyli też automat. Gdy winda zatrzymała się na trzecim piętrze, automat nagle się ożywił i zawoławszy głośno, rozkazując: „proszę zaczekać!“, wyszedł pierwszy i podał przyjeźdnym rękę tak gwałtownie, że o mało ich nie przewrócił. Potem, idąc przodem, doprowadził je przed drzwi ich pokoju.

— Tutaj? — zapytała pani.

— Bez wątpienia! — odparł chłopiec.

Pani uniosła rękę po klucz, wiszący z boku przy drzwiach, lecz on ją uprzedził, mówiąc sucho:

— Nie, ja sam otworzę.

Wszedłszy, zapalił elektryczność, wskazał dzwonek i schyliwszy głowę, jak byk, gdy chce kogoś schwytać na rogi, wyszedł, zamykając za sobą drzwi.

Pani chciała je otworzyć, by dać przejście ludziom, niosącym bagaże, ujęła za klamkę, lecz

Barza na granicy perskiej.

Telegramy przynoszą wciąż wiadomości o krwawych starciach na pograniczu persko-turecko-rosyjskim, o rozruchach w okręgu salmoskim, gdzie kurdowie rabują, mordują i palą, a czemu przypatruje się obojętnie oddziały turecki, stojący w odległości 15 wiorst od Urmi.

Te niepokojące wiadomości na tle nieustannych alarmów prasy rosyjskiej o przygotowaniach wojennych Turcji nabierają rzeczywiście poważniejszego znaczenia i wskazują, że owe starcia pograniczne nie są tylko dziełem „razbójników“, jak je usiłuje przedstawić urzędowa petersburska agencja telegraficzna. Na istotę tych wydarzeń rzuca pewne światło petersburska „Rus“, która wydegolowała swego korespondenta do znawcy stosunków miejscowych, posła z gub. urywańskiej, Segatiana, celem stwierdzenia, jaką w tem wszystkim rolę odgrywa Turcja.

— Turcja — rzekł poseł — istotnie posuwa swe wojska, dowozi broń, przygotowuje zapasy itp. Wszystko to robi na granicy rosyjskiej. W oczach naszych odbywa się (stwierdzam to na podstawie ścisłych danych faktycznych) wielka demonstracja zbrojna nad samą granicą. Mogłbym nawet wyliczyć szereg wiosek i miejscowości, gdzie się rozlokowały sprowadzone wojska.

— Ale Turcja nie ma zamiaru prowadzenia wojny z Rosją. Może się to wydać dziwnem, jestem jednak co do tego głęboko przeświadczony. Turcja jest zbyt zrujnowana ekonomicznie, ażeby rozpoczynać wojnę z Rosją, wojnę długotrwałą jak wszystkie poprzednie, męczącą trwać rok lub półtora. Turcy nie zdecydują się ślepo na taką wojnę jedynie dlatego, że ich popychają do tego inni, wiedząc doskonale, że może to ich zrujnować ostatecznie.

Natomiast Turcja łatwo może oderwać cały szmat ziemi od Persji. Tym, wzbudającym poażliwość, kąskiem jest Adzerbedzan w namiestnictwie Tauryzu. Turcja wyciąga swą łapę po całą tę prowincję.

Ale prowincja ta leży w samym sercu obszaru, znajdującego się pod wpływem rosyjskim. Rosyjskie interesy handlowe są tam

napotkała opór. Pociągnęła silniej — to samo Drzwi nie ustępowały.

— Proszę otworzyć! — powiedziała głośno.

Wówczas chłopiec puścił drzwi. Pani rozśmiała się.

— Co za oryginał! — pomyślała.

Istotnie był to typ nader zabawny. Piętnastoletni Niemczyk, przysadkowaty, szerszy, niż wyższy, głosem i powagą, wyglądał na człowieka dorosłego, z obojętnością i wzięcia — gburowatego kaprała starego pokroju. Chcąc, naprzykład, okazać się uprzejmym wobec gościa, któremu krawat zsuwał się z kołnierza, biegł za nim, wołając: „proszę się zatrzymać!“ — chwytając jedną ręką za kołnierz, drugą poprawił krawat, a potem, popchnąwszy gościa mówił mu: — „teraz możesz pan iść!“ Gospodarz hotelu, jego współziomek, cenił go za to, że w całej służbie, również niemieckiej, on jeden potrafił się porozumieć z nielicznymi gośćmi włoskimi, którzy zatrzymywali się w hotelu. Często bo też trzeba go było odwołać od windy, przy której pełnił służbę. Oprócz zwykłej sobie gburowatości, miał on jedną jeszcze wadę: powtarzał i objaśniał gościom po kilkakroć jedno i to samo, jak gdyby uważał ich za niezdolnych zrozumieć od razu. Wady te wszakże wynagradzała jego pracowitość: był niestrudzony, jak jego winda, pracująca od rana do wieczora.

Nie do pojęcia było, w jaki sposób mógł on chować w dość ciasny mundur, tak, że było to niewidoczne, chleb, jabłka i wszelkie produkty spożywcze, które nieustannie przeżuwał. Nie można było również zrozumieć, jak potrafił na niespodziewane zawołanie zjawiać się z pełnemi ustami, nie dając tego poznać: mówił zwykłym głosem, zdawałoby się, że ma w ustach jakiś schówek, w którym ukrywa jedzenie. Nadewszystko lubił jaja, a ślady ich nosił zawsze na twarzy, a ponieważ uczciwość jego nie podlegała wątpliwości, zatem dla zadowolenia

bardzo znaczne i wytwarzały się dziesiątki lat Powoli zawojowaliśmy rynki tamtejsze, zmuszeni do konkurencji z handlem angielskim.

Już teraz turcy właściwie zajęli wiele pogranicznych miejscowości perskich. Wzięcie Adzerbedzanu nie sprawi żadnej trudności turkom, którzy zużytkują na to mniej naboju, niż podczas zwykłych manewrów.

Zajęcie przez Turków Adzerbedzanu będzie naturalnie wyzwaniem Rosji. Ale Turcy są przeświadczeni, że obecnie wyzwania tego nie przyjmijemy, nie będą przygotowani. Strata Adzerbedzanu będzie dla Rosji bardzo ciężka. Dopuszczenie z naszej strony podobnego kroku i milczące nie wtrącanie się do tej sprawy, do czego jesteśmy bardzo skłonni wobec przysłowia „moja chałta z brzegu“ — oznaczać będzie zupełną likwidację naszego wpływu na Bliskim Wschodzie.

Jest to bardzo niebezpieczne. Turcja nie chce wojny z Rosją. Ma ona inny cel. Ale dążenie do osiągnięcia tego celu może zmusić Rosję do postawienia swego veto i, jeśli Turcja nie ustąpi — do wypowiedzenia jej wojny“...

KRONIKA.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM.
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków dnia 6 maja 1908 r.

— **Kalendarzyk kościelny** Dziś w środę Jana w Oleju i Heljedora; jutro we czwartek Domicelli janny.

— **Kalendarzyk astronomiczny**: Wschód słońca rozpoczął się dziś o godz. 4 minut 11; zachód przypada o godz. 7 min. 02; długość dnia godz. 14 min. 51.

Kalendarzyk śródowy:

Dziś, dnia 6 maja.

Teatr miejski: „Śluby panińskie“

Zebranie miesięczne członków Tow. ogrodniczego w sali wykł. gmachu chemicznego U. J., o godz. 6 wieczór.

swych zachcianek gastronomicznych wydawał większą część swoich zarobków. Smieszności te łagodziły jego żołnierską gburowatość i lubili go wszyscy. Nie nazywano go inaczej, jak Lift (winda).

II.

Nazajutrz rano, przechodząc przez korytarz trzeciego piętra, spotkał panią X. niespokojną, strwożoną, która go spytała, czy w hotelu jest lekarz.

— Bez wątpienia! — odparł Lift.

— Idź, przyprowadź go natychmiast, — powiedziała pani i znikła w numerze.

Lift pobiegł i po kilku minutach powrócił z dektorem. Weszli obaj do pokoju — Lift by pobiedz do apteki, gdyby trzeba było kupić lekarstwo.

Dziewczynka leżała blada, z szeroko otwartymi niebieskimi oczyma i złotymi włosami, rozsypanemi po poduszce. Na kółdrze spoczywała lalka. Dziecko nie chciało wstać, kaszłało, uskarżało się na zmęczenie i ból w plecach, miało, zdaje się, bronchit. Pani X. kilka lat temu straciła męża wskutek bronchitu, który przeszedł w zapalenie. Obawiała się, by to samo nie powtórzyło się z córką.

Wszystko to opowiadała doktorowi cichutko, wzburzona, ze łzami w oczach. Ten w milczeniu obejrzał chora, u której w samej rzeczy znalazł lekki bronchit. Lekarstwa żadnego nie zapisał, wypowiedział kilka szablonowych słów na uspokojenie i rzekłszy, że jeszcze powróci, wyszedł.

Lift ruszył za nim, lecz pani go zatrzymała: nie chciała zostawać sama i czuwała potrzebę mieć kogoś koło siebie. Chłopiec stanął przy łóżku.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

JUZEF MASSAR
w KRAKOWIE
ul. Floryańska 1. 15,

poleca na obecny sezon Nowości dla Pań na suknie:
w wełnie, jedwabiu, batystach, zefirach i t. d., jakoteż ogromny
wybór Nowości w konfekcyi dziecięcej.
Towar doborowy. — Ceny umiarkowane.

ny, który położył ogromne zasługi około kulturalnego i politycznego rozwoju swego narodu.

— ZAMORDOWANIE CYGANA. Ze Sambora piszą, iż przed 2-ma tygodniami, popełniono w Babinie koło Kalinowa morderstwo, na osobie nieznanego z nazwiska cygana, którego trupa znaleziono z głową ukreconą i ledwie się tułowia trzymająca, porzuconego o kilka kilometrów od karczmy tamtejszej, gdzie mordu tego dokonano. Zbrodnię tę spełniono podczas bójk, prawdopodobnie upozorowanej. Sledztwo wdrożone przez żandarmerję wykryło silne poszlaki przeciwko karczmarzowi w Babinie, Wolfowi Lichtowi oraz dwu jego synom, Herszowi i Abrahamowi, którzy po wykryciu zbrodni zaraz z Babina zbiegli. Ojca Wolfa Lichta aresztowano i odstawiono do sądu obw. w Samborze. Za zbiegłymi obu młodymi Lichtami rozpisano listy gończe.

— BEZPIECZEŃSTWO we LWOWIE. Od niedawnego czasu Lwów jest widownią jedno stajnie powtarzających napadów i zamachów. Ten period, przypominający do pewnego stopnia stosunki warszawskie, trwa od śmierci hr. Potockiego. Niema prawie dnia bez wypadku. Przed kilku dniami donieśliśmy o zranieniu policajna i o wprawdzie niezbyt niebezpiecznym „zamachu“ na dyrektora teatru. Przedwczoraj znowu znany poeta J. P. o godz. 9 wieczorem został napadnięty zniemacka i tak szybko, że nie mógł się nawet zorientować, kto go napadł. Nie znany napastnik ugodził go silnie dwa razy nożem lub podobnym narzędziem, zadając mu dwie rany, jedną bardzo długą na czole, drugą wokolicy prawego oka, które przypadkiem poprostu ocalało. Twarda kresa kapelusza osłabiła uderzenie w czole. P. J. P. załany krwią szukał ratunku na stacji ratunkowej, gdzie go obandażowano.

— ŻYDZENIE UNIwersytetów AUSTRYACKICH. Broszura p.t. „W osiem gnieździe“, wydana przez katolicki Związek uniwersytecki, podaje ciekawe szczegóły, o rosnącej przewadze żydów na niemieckich uniwersytetach w Austrii. I tak na wydziale prawniczym uniwersyteckiego w Wiedniu, na 23 profesorów, jest 10 żydów; na wydziale lekarskim w Pradze na 43 profesorów 17 żydów, a na 17 docentów 11 żydów. Podobny stosunek zachodzi w Wiedniu gdzie w dodatku 62 proc. słuchaczy medycyny jest żydowskiego pochodzenia!! Ten stosunek jest tem bardziej uderzający, gdy się zważy, że żydzi w Austrii stanowią tylko 5 proc. ludności, a w Wiedniu blisko 10.

Wskutek tego przepelnienia medycyny żydami, zagarnęli oni w Wiedniu większość posad lekarskich. — W ogólnym także szpitalu jest 1/4 prymarjuszów żydów, połowa sekundarjuszów, a w szpitalu na Wiedniu, prawie wszystkie ordynariusze są żydami.

U nas stosunki są cokolwiek lepsze; żydzi opanowali głównie adwokatę, ale i wśród lekarzy procent żydów powiększa się z każdym rokiem.

— SPRAWA ks. EULENBURGA. Jak donoszą pisma berlińskie, komisarz kryminalny sądu krajowego, Schmidt, wysłany w towarzystwie kilku urzędników sądu kryminalnego do zamku Filipa ks. Eulenbura w Liebenbergu, miał rozkaz aresztowania księcia i dostawienia go do więzienia śledczego w Berlinie. Skutkiem jednak opinii lekarza sądowego, dr. Hoffmanna, pozostawiono, jak wiadomo, księcia na miejscu, jako ciężko chorego, pod nadzorem kilku urzędników sądowych.

Pogłoska, jakoby książę usiłował wytoczyć proces o oszczerstwo świadkom w procesie Hardena z redakcją monachijskiego dziennika „Volkszeitung“, oraz jakoby sąd odrzucił skargę jego, jest nieprawdziwa. Książę oświadczył tylko, że zeznania świadków w procesie monachijskim są dla niego wprost niezrozumiałe.

Urzędnicy sądowi, wysłani do Liebenberga, dokonali też ścisłej rewizji w apartamentach księcia, przyczem skonfiskowano trochę listów.

W sobotę zrana przesłuchano Hardena, jako świadka w procesie Eulenbura.

Dochodzenia wdrożone przeciw obrońcy Hardena, adwokatowi Bernsteinowi, wskutek wniesionej przeciw niemu przez ks. Eulenbura skargi o oszczerstwo, wstrzymane.

Obrony księcia podjął się znany z procesu hr. Kwileckiej adwokat berliński, dr. Wronker.

Do „Frankfurter Zeitung“ donoszą z Monachium, że wzburzenie umysłów, wywołane przez proces Eulenbura, panuje tam wielkie. Nikt nie wątpi, iż zeznania rybaka Ernsta, złożone w sądzie monachijskim, są zupełnie prawdziwe. Ernst oświadczył nawet, że może wymienić jeszcze nazwiska innych osób, które stały w bliskich stosunkach z księciem.

Osoby te mieszkają w Starnbergu, miejscu rodzinnym rybaka i w okolicach.

Ernst opowiada wreszcie, że przed kilku dniami otrzymał z Berlina list bardzo ważny, który bezwątpienia wywoła sensację. O zawartości jednak listu jak i o osobie autora jego nie chce chwilowo nic powiedzieć, oddał bowiem list prokuratorowi.

Ze świata.

„REPUBLIKA“... ESPEANTYSTOW. Między pruską Nadrenją, holenderskim Limburgiem i belgijskim Leodjam, leży mały skrawek ziemi, obejmujący zaledwie 345 hektarów i zamieszkały przez półczwarta tysiąca ludzi, który nie należy do żadnego z krajów ościennych, lecz stanowi odrębne miniaturowe państewko, a zowie się Moresnet. Mieszkańcy Moresnetu składają się przeważnie z Niemców: jest tam także trochę Belgów i garstka Holendrów.

Moresnet od roku 1816 pozostaje pod wspólną administracją Prus i Belgij, a lubo rząd belgijski oddawna już chciałby pozbyć się kłopotu i oddać Moresnet prusakom, dotychczas jednak nie osiągnięto jeszcze stanowczego porozumienia. Chodzi podobno o to, że belgijczycy nie mogą pogodzić się z myślą, aby wolni dotychczas mieszkańcy Moresnetu mieli być włączeni w ciężkie jarzmo militarystyki pruskiej. Spór załatwiony będzie niewątpliwie w ten sposób, że Prusy uwolnią na lat kilka lub kilkanaście mieszkańców Moresnetu od służby wojskowej.

Aliści — opowiada „Tageblatt berliński“ — Prusy znalazły współzawodnika, który grozi im pokrzyżowaniem ich rachub na zajęcie tej interesującej, a zresztą także dość zamożnej osady. A współzawodnikiem tym nie jest żadne z mocarstw europejskich, lecz prywatna organizacja międzynarodowa, która to postawiła sobie za cel ułatwienie porozumiewania się między wielojęzycznymi narodami, przez rozpowszechnienie sztucznego języka pośredniczącego — słowem Związek esperantystów zwolenników języka międzynarodowego, wynalezionego przez warszawianina Zamenhofa. Otóż Moresnet ma stać się, ni mniej więcej, tylko stolicą, czy też środowiskiem nowego esperantystycznego świata i przy tym zwrocie w swoich losach otrzyma nową nazwę „Amikejo“.

Rzecz ta jest traktowana zupełnie poważnie w prasie belgijskiej, i trudno jeszcze przewidzieć, czy projekt ten nie doczeka się urzeczywistnienia.

Pomysł utworzenia państewka esperantystycznego powstał w głowie francuza, nauczyciela przy gimnazjum w Saint Girons, p. Gustawa Raya. W czasach ostatnich powrócił do niego oficer belgijski Giminne, członek instytutu wojskowo-geograficznego i rozwinął go szczegółowo w brukselskim klubie esperantystów „Pioniro“, a następnie w organie tegoż Klubu „La Belga Sonorino“.

Ostateczna decyzja w sprawie utworzenia centralnej stacji esperantystycznej w Moresnet czyli „Amikejo“, ma zapadnąć na tegorocznym, czwartym z rzędu kongresie esperantystów w Dreźnie. Dopóki osada ta nie jest przyłączona do Prus, wykonaniu takiego projektu nie stoi na przeszkodzie, chociaż można powątpiewać o tem, czy ludność jej zdecydowała się na przyswojenie sobie języka międzynarodowego. Z biegiem czasu jednak, język ten mógłby tam wejść w użycie, zwłaszcza, gdyby znajomość jego okazała się korzystną dla mieszkańców, którzy, jak dotychczasowe oświadczenie uczy, znają się doskonale na swo-

im interesie. W każdym razie przekształcenie Moresnetu na republikę esperantystyczną groziłoby mu mniejszem bezporównania niebezpieczeństwem, niż projekt założenia szlucerni a la Ostenda i Monte Carlo, wskutek którego osada ta przed kilku laty przypomniawszy się światu i omal już wtedy nie utraciła swojej samodzielności.

Telegramy.

RADA PANSTWA.

WIEDEN. Minister obrony krajowej odpowiedział między innymi na interpelację pos. dra Kunickiego w sprawie znęcania się nad rezerwistami pułku piechoty Nr. 13 przez porucznika Emanuela Folkerta. Porucznik Folkert został za nadużycie władzy służbowej skazany na ścisły i zaostrzony areszt profosowy na przeciąg 3 i pół miesięcy. Dalej odpowiedział minister na interpelację dra Baczyńskiego w sprawie przeciwnego ustawie postępowania żandarmerji w Galicji. Minister prosi, aby Izba była zapewniona, że wszystkie znęcania się przez organa żandarmerji, które przychodzą do wiadomości, zawsze są przedmiotem szczególnego dochodzenia i jeśli wina zostanie udowodniona, winni są karani karą przez ustawę przewidzianą.

Dalej przy odpowiedzi na interpelację posła Gabla w sprawie przyjmowania żydów do korpusu oficerów-lekarzy, zaznacza minister, że przy wyborze słuchaczy medycyny, którzy mają otrzymywać stypendja, wyznaniowe względy nie są miarodajne. Tak w r. 1888 obok 1534 chrześcijan. 108, t. zn. 6.6 proc. żydów otrzymało stypendja. Według stanu z 15 grudnia 1907 r. w lekarskim wojskowym korpusie było 18 proc. żydów (!), podczas gdy żydów w całej monarchii jest tylko 4.7 proc. całej ludności, zaś na całą liczbę wojska żydzi reprezentują 3.6 proc.

KOMISJA BUDZETOWA.

WIEDEN. Przed wczorajszym posiedzeniem komisji budżetowej odbyła się poufna konferencja członków komisji w sprawie przyspieszenia jej prac, przyczem zastępcy pojedynczych stronnictw oświadczyli gotowość działania w tym kierunku, by członkowie komisji nie przemawiali dłużej jak 10 minut i by dbano o konieczny komplet. Wobec tego sądzi, iż komisja zdoła ukonńczyć swe prace w ciągu pięciu posiedzeń.

WIEDEN. W komisji budżetowej w dalszym ciągu obrad nad „Szkołą ludową“, minister oświaty Marchett zauważył w sprawie umysłowo nierozwiniętych dzieci, że Austria faktycznie na tem polu znajduje się w ubolewaniu godnym stanie, dla którego usunięcia trzeboby ponieść jeszcze znaczniejsze ofiary. Jak dotąd, rozporządzeniem z roku 1907 poruszono myśl instytutów szkół pomocniczych, przez co można na tem polu skutecznie działać.

Minister uznaje konieczność fizycznego wykształcenia młodzieży, poczem oświadcza, że jest w toku rozszerzenie statystyki szkół ludowych.

W sprawie ułatwień przy egzaminach dojrzałości w seminarjach męskich i żeńskich podnosi minister, że pewien wymiar wiedzy przy tych egzaminach musi być stwierdzony. W ministerstwie oświaty wypracowano już przedłożenie o tym przedmiocie, przyczem o znizeniu wymagań nietylko nie może być mowy, lecz przeciwnie, muszą być stawiane większe wymagania, ponieważ tylko na tej drodze nauczyciele w przyszłości będą mogli podobać swym zadaniom. Ogółem seminarja nauczycielskie wykazują ten brak, że przy ich tworzeniu rzeczowa potrzeba wogóle nie jest uwzględniona.

W sprawie ferij w szkołach ludowych podnosi mowca, że okrojowej Radzie szkolnej przysługuje prawo podzielić główne ferje w szkołach ludowych.

W dalszej dyskusji pos. Diamand oświadcza, że dr. Bobrzyński, swego czasu jako wi-

Gorsety

na miarę według najnowszych fasonów paryskich wykonuje w ciągu 8 godzin

paryska pracownia gorsetów

„FELICYA“

Kraków **FLORYANSKA 2** (hotel Drezdeński, róg Rynku).

Gorsety

oryginalne francuskie w wielkim wyborze na składzie. — Zamówienia z prowincji skutecznie się odwrotną pocztą.

Przyjmuje gorsety do naprawy i czyszczenia.

ЖАКЖ

od najtańszych do najdroższych w wielkim wyborze na składzie. **ЖАКЖ**

Sirolina

Z powodu swego przyjemnego smaku także i przez dzieciętnie spożywana

Przy chorobach piersiowych, katarach, kółku, influencji, skrófułozie

est Sirolina „Roche“ ordynowana przez licznych profesorów i lekarzy. Sirolina podnosi apetyt i powoduje przez to przybytek wagi ciała.

Ponieważ są poddawiane małowartościowe naśladownictwa, żądać zawsze: **Oryginalnego opakowania „ROCHE“**.

F. Hoffmann-La Roche & Co.

Bazylen i Wiedeń III, Neulinggasse 11.

Ilustr. broszury F. I. „über Erkältungskrankheiten“ darmo i oplatnie.

„Roche“

Doznabycia na receptę lekarską w aptekach po 4 kor. za flaszkę.

Fabryka wyrobów włókiennych W KĘTACH

zaliczona 1867 r. firmy: **F. & E. Zajaczeki Łankosz**

polecą: **Sukna, Sieraczki, najmońniejsze kamgaruy i korty**

wyrobu własnego oraz oryginalae angielskie.

Koce derki, filce dywanowe, flanelo wstaplono, Węno do watowania i wszelkie podszewki.

Składy: w Krakowie Rynek L. A-B, dla sprzedaży hurtowej i drobniagow.

Uwiedomieni

Znana Krakowska Pracownia Krawiecka Józefa Skwarczyńskiego

przy ul. Szpitalnej została przeniesioną do domu l. 11 ul. Mikołajska.

Lokal

na parterze z portalem przy ulicy Brackiej l. 11 składający się z dwóch większych, trzech mniejszych ubikacyi, piwnicy jednej na razie, nadającej się na handel win, handel korzenny itp. jest zaraz do wynajęcia. a. Wiadomość w handlu E. SMIDOWICZ Kraków, Rynek Linia A-B.

Kawaler

lat 35, na rządowym starowisku z płacą roczną 2000 koron, ożeni się z panną lub wdową bezdzietną. Pasaż wymagany. Zgłoszenia wraz z fotografiami przyjmuje K. W. Kraków główna poczt. poste restante.

Zarobek.

Kupcy, restauratorowie, kolektanci loteryjni, trafikanci, ogółem wszyscy prowadzący interes otwarty i rekrutujący na codzienny zarobek poboczny do 30 koron zechcą swój adres nadesłać pod „O. R. 12“, Berno (Morawy), poste restante.

Kto chce pić dobrą tanią herbatę Ceylońską, ten się nie zawiedzie udając herbatę Darling i z Rączką po K. 1.80 za 1/4 funta, wyborną zaś jest Gonar po K. 170 z Magasynu

TUCIUSZA GROSSEGO w Krakowie, Rynek 34.

Biuro Towarz. prawnej ochrony podatków

przeniesione zostało z dniem 1 grudnia b. r. na

ul. Jagiellońską l. 9

naprzeciw Redakcyi Now. Reforma,

Edward Bocheński & Jan Warmuzek

dawniej Zygmunt Chilla, Krawcy Kraków Wielopole o gbok głównej poczt. Zakład krawiecki zaopatrzony na sezon w materjały krajowe i zagraniczne. Wykonanie artystyczne wed. najnowszych żurnali angielskich, ceny możliwie najniższe. Wypożycza również fraki i angiezy. mówienia prowincji tecznią pomocą bu

Magistrat król. wol. miasta KROSNA.

L. 1998. 08.

Krosno dn. 30 kwietnia 1908. **ogłoszenie konkursu.**

Celem obsadzenia na razie prowizorycznie posady rachmistrza oraz kontrolora kasy miejskiej z płacą roczną w kwocie 1200 kor. z obowiązkiem złożenia kaucyi w wysokości powyższej płacy rozpisuje się na mocy uchwały Rady z 30 kwietnia 1908 z terminem wnoszenia podań do tutejszego Magistratu do 21 maja 1908 r. Kompetenci mają przedłożyć następujące dowody:

- 1). metrykę chrz. u
- 2). opis przebiegu życia
- 3). dowód kwalifikacji wymaganej rozporządzeniem Wydziału kraj. z dn. 20 maja 1891 N. I. Dz. u. kral.
- 4). Świadczenie zdrowia i moralności.

O powyższe posady mogą się ubiegać także emeryci mający wymaganą kwalifikację i będący w sile wieku.

Burmistrz
Dr. Czajkowski.

Zakład artysty. zno kamieniarki i budow **Józefa KULESZY** naprzeciw ementarza w Krakowie posiada wielki wybór gotowych pomników piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobow. w miejscu i na prowinocy. Telefun 759

JEDYNA W KRAJU

FABRYKA PASÓW maszynowych

Ignacego Wurma

w Krakowie ul. Kanonicza l. 18

zdolny subjekt

okuterniczy do ciasti pierników potrzebny do fabryki wyr. bów cukiernych **JOZEFA SIERMONTOWSKIEGO** W KRAKOWIE.

PRZYBORY do podróży i palenia

Bolesław Wierzejski KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY LINIA A-B, RÓG ULICY FLORYAŃSKIEJ

Wózek

1 na parę koni, mało używany, druga kucja, obana resorach do sprzedania Władomości T. Nawrocka, Półwieś Zwierzyniec, dom gminny.

Grand Prix, na wyst. światowej w Paryżu 1900.

KWIZDY Korneu burgski proszek dla bydła

Dyetyczny środek dla bydła rogatego i owiec. Cena 1 pudełka K 140, 1/2 pudełka K —70. Przeszło 50 lat w największych stajniach w użyciu przy braku ohoły do jedzenia, złem trawieniu, do poprawienia i pomnożenia wydajności mleka u krów. Kwizdy Korneuburgski proszek dla trzody prawdziwy tylko z obok umieszczonym znakiem ochronnym. — Do nabycia we wszystkich aptekach i droguerjach Ilustr. cenniki darmo i oplatnie. Główny skład: **Franz Joh. Kwizda** c. k. austr. węg. kr. rum. i ksiądz. bułg. Dostawca Dworów, Aptekarz obwodowy Korneuburg bei Wien.

ROŽNOV

Najstarsze, zaszczytnie znane uzdrowisko i stacja klimatyczna. Sezon od 15 kwietnia do 15 września. Blizszych informacyi udziela chętnie, oraz wysiła prospekty darmo i oplatnie ZARZAD.

KANARKI harcynskie

oleca własnego chowu, rasy „Seiferta“ wyborne piewaki o najgłębszym fletowym, melodyjnym śpiewie sprzedaje według jakości śpiewu, po 5 zlr., 6 zlr., 8 zlr. najlepsze śpiewaki po 10 zlr. Przesyłam pocztą za zechką z poręceniem wartości oraz nadejścia zdrowych **Przez 10 dni próby wymiana dozwolona.** Tegoroczne samce szlachetnej rasy począną ce śpiewać 1 szt. 6 kor. 2 szt. 11 kor. 3 szt. 16 kor.

HODOWLA KANARKÓW JAN SZUFA Kraków, Stolarska 13.

Kraków dnia 4 maja 1908. L. 660. akc.

ogłoszenie licytacyi.

Gmina miasta Krakowa rozpisuje niniejszem publiczną licytację na całkowite wybudowanie domu mieszkalnego przy rzeźni miejskiej tj. w realności L. k. 494 Dz. VIII. w Krakowie.

Plany przeglądać, oraz formularze ofertowe i wyjaśnienia otrzymać można codziennie w Biurze technicznym dla budowy rzeźni przy ul. Kopernika l. 1. I. p. w godzinach urzędowych między 9-tą rano a 1-szą w południe.

Oferty zaopatrzone marką stemplową na 1 kor., oraz kwitem kaucyjnym, poświadczającym, iż tytułem wadium złożono w Kasie miejskiej najmniej 5 procent ceny oferowanej, składać można na ręce Naczelnika Administracyi akcyzy.

Ostatni termin do składania ofert upływa w piątek dnia 15 maja br. o godzinie 12-tej w południe, o której to godzinie nastąpi komisyjne otwarcie ofert. Administracja akcyzy miejskiej

Zarząd pański Ant. Krain-skiego w Jezierzanaach ad Borszczów wysiła 5-kiłowych blaszankach, wszystkie opła nie, prawdziwy miód lipowy w cenie 6 kor 50 hal., a wyborny miód lipowy w cenie 7 kor. Wysiła również miody pitne, wyszczególnione na kilku wystawach a to stolow. Lasztelański, królewski i miody pitne owocowe jak Borówczak, Maliniak, Dereński, Wiśniak, Winogroniak, Ożyniak i t. d. w 5-ciokiłowych blaszankach, wszystkie oplatnie, w cenach od 6 kor. 40 hal. do 6 k. 70 hal. eniki na żądanie franko. 180

Piękny biust.

Bujne piersi w przeoigau z mieslecy przez (Pigułki wschednie) **PILULES ORIENTALES** jedyne, które rozwijają piersi, wzmacniają je, przywracają młodość i uszczniają powabnejpełności nie szkodzące wcale zdrowiu. — Pod gwarancją wolne od arseniku Przez głośne powagi lekarzkie uznane. Całkowita dyskrecya. Pudełko ze sposobem użycia oplatnie za nadesłaniem K. 6.45 lub pobraniem poczt. K. 6.75. (1644-13)

J. Ratié, Aptekarz Paryż. Składy: PRAGA, Fr. Vittek & Co. Wasesgasse 19. — BUDAPEST

Nowości wiosenne

Bluzki i halki w najświeższych fasonach jedwabne wełniane i batystowe.

M. BEYER & Spółka Kraków, Sukienice Nr. 12-14.

Z najwyższego polecenia Jego. Ces. i król. Apostolskiej Mości.

XXVI. c. k. loteria państwowa.

na wspólne dobroczynne cele wojskowe. Ta loteria pieniężna, jedyna w Austrii prawnie dozwolona, obejmuje 18,390 wygranych w gotówce, w łącznej kwocie 518,580 kor.

Główna wygrana **200,000** koron w gotówce.
Ciągnięcie odbędzie się meodwoalnie 14 Maja 1908.
Cena losu 4 korony.

Losy są do nabycia w oddziale Loteryj państwowych w Wiedniu III, 1 Vorderer Zollamtstrasse 7, w Kolekturach loteryj, trafikac., w urzędach podatk. poczt. telegraf. i kolejowych, w kantorach wymiany i t. d. — Plany gry dla kupujących za darmo. Losy wysyła się bez opłaty portowym.

Z C. K. Dyrekcji Loteryj! (Oddział Loteryj państw.)

Najlepsza farba do podłóg

FRITZELACK

Wytrzymała! Elegancka! Wydajna!
W użyciu najtańsza!!

W pismach naukowych, z powodu swych higienicznych przymiotów z uznaniem wspomnianą. Na składzie utrzymują w Krakowie Reim i Spółka, we Lwowie Alfred Beacock, w uświęcimiu Jakób Tobias, w Kołomyi S. i M. Feldmann, Wł. Brach w Nowym Sączu S. Lichtmann, w Przemyślu Ignacy Wohlfeld, Jan Martynowicz, w Zywiec A. Waniek, A. Paluszkiwicz, w Drohobyczu H. Kranz, w Czortkowie Lud. Noss, Mościska M. Kampf, Krzeszowice J. Edelman, Limanowa Zellner, Sniaty i M. Auerbach, Stanisławów H. W. Vogel.

OBRAZY olejne i rodzajowe

po cenach bardzo niskich. — E. LEICHT, Kraków, ul. Piłarska przy bramie Floryańskiej, poleca wielki wybór ram własnego wyrobu. — Najstarsza firma w tym zawodzie założona w 1866 r

Rządowo uprawniona

Fabryka wód mineral. sztucznych i specjaln. leczniczych pod firmą

R. RZĄCA I CHMURSKI

w Krakowie, ulica św. Gertrudy, A. 4. wyrabia pod kontrolą komisji Przemysłowej Tow. Lekarskiego krak., polecane przez toż Towarzystwo (8200)

WODY MINERALNE SZTUCZNE

odpowiadające składem chemicznym wodom: **Bliskiej, Giesbühlerkiej, Selterskiej, Vichy, Homburg, Kisslagen,** tudzież specjalne lecznicze jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną oraz inne wody mineralne z przepisu prof. **Jaworskiego.** Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach ceniki na żądanie darmo.

«Jeżeli kto kaszle w sposób rozpaczny niech tylko zażyje Pastylek Geraudel'a.»

Dosyć jest raz spróbować żeby się przekonać o skuteczności

PASTILEK GERAUDEL'A

Nieomylnych w leczeniu Nietytu, Kaszlu nerwowego, Zapalenia opłucnego, Chrypki, Zakatarzenia, Irytacji płucnej, Astmy, etc.

Niezbednych dla osób które zbytecznie głos utrudzają. **Bardzo wzyteczne dla Palących.**

Pudełko zawierające 72 Pastylek i sposób zażywania takowych: we Lwowie, w aptekach PP. Mikolascha, Wewiorskiego, Krzyżanowskiego, Ruckera, Ehrbara; w Krakowie, w aptek. PP. Wiszniewskiego, Redyka i Trauczyńskiego; w Poznaniu, u P. Głabiana i w Czerwonej apteka, etc.

Miód patoka

kuracyjny i deserowy z własnej pasieki, wysyła w 5 kg. puszkach po kor. opłacone, Ks. Wł. Mikitka robotecz, Kupeczyńce, p. Denysów

Ekstrakt orzechowy

do farbowania siwych włosów wynalazku Juliana Józefowicza perfumera.

Jestto najlepsza roślinna farba, którą można w przeciągu 10 minut ufarbować posiadające włosy na kolor czarny, brunatny, szary i blond. We Lwowie: u p. A. Beacocka, ulica Heimańska 4, u Ign. Jaha, Hote Europejski i u p. Piotra Mikolascha i Sp.; w Krakowie: u Refina i Sp., Rynek gł. linii A-B, J. Hrakai Sp. drogueria Szewska, Fr. Zopothu drogueria Sienna. Cena flakorie 3 kor., flakoniki próbne 1.20 kor. Przesyłka i gł. skład w Warszaw'ri Nowa Senatorska 2. (1882)

Magazyn mód

Kapeluszy damskich, model paryskich i wiedeńskich w wielkim wyborze poleca: J. POLLEROWA Kraków, ul. Grodzka 1. 3. w domu W. P. Sobolewskiego. — Wielki wybór kapeluszy żalobnych.

ZĘBY

piękne i zdrowe kto chce mieć, niech używa znakomitogo warszawskiego proszku „Agatolu“ wyrobu Laborat. St. Górskiego. Pudełko a 60 hal. i 1 K. Główny skład w Drogueryi J. Hanaka magistr. farm. Kraków ulica Szewska 1. 5 i we wszystkich aptekach i drogueryach.

Rowery

wszystkich systemów sprzedaje, wypożyczam, naprawy uskuteczniłam.

Kraków, Bracka 5. St. Leśniakowski mechanik

OGŁOSZENIE.

Wino do myzy św. dostać można u Ks. Piotra Krawcaza w Hanzowcach p. loce Szepes mego Węgry. Stołowe wino od 50 h., 60 h., 70 h., 80 h., i 1 K. liter. Tokaj samorodny od 1 K. K. 30 h., 1 K. 60 h., 2 K. i 3 K. liter. Tokaj stołki „Asan“ od 5 K. K. 7 K. liter.

5000 zegarków gratis

Katalog wysyłam każdemu bez żadnej dopłaty darmo i opłatnie!

[koron]	[koron]	[koron]	[koron]
Rosk. Patent 3.—	Budzik 2.40	J. Budzik 6.—	Zegar wachadl. 7.—
Srebr. Rosk. 8.—	Tarcza świec. 3.—	z biciem 8.—	70 ctm. 7.—
Kolej. Rosk. 7.—	z biciem wież. 5.—	z muzyką 10.—	z biciem wież. 9.—
Srebrny, podw. perty 3.—	zegar kuch. 3.—	o walców 12.—	z budzikiem 10.—

Oryginalny Omega, Schaufhausen, Glashütte, Hellos, / tfa. c. k. z g-downie kontrolowane od K. 12 — jak również złote i srebrne przedmioty po oryginalnych cenach fabrycznych.
3 letnia gwarancja na piśmie. Wymiana dozwolona lub zwrot pieniędzy.
Max Böhmel, Wien IV, Margaretenstrasse 27/52 we własnym domu.
Upoważniony taksator i rzeczoznawca. Największa i najstarsza firma założona w r. 1840 — Katalog z 5000 rycinami darmo i opłatnie.

Baczność!

BYT zapewniony ma każdy **Koron 18 do 25 tygodniowo** bez względu na płeć, wiek lub na odległość. — Bliższych informacji udziela: „BYT“. Przedsiębiorstwo fabryczne wyrobów trykotowych we Lwowie, ul. Kollataja 2.

Jedynie prawdziwym jest tylko THIERRY'EGO BALSAM

z zieloną marmurką ochronną. Najmniejsza wysyłka 122 lub 61 albo 1 k. patent flaszka familijna do podróży koron 5 — opakowanie darmo.

THIERRY'EGO maść centyfoliowa

Najmniejsza wysyłka 2 słoiki k. 3-60. — opakowanie darmo. Uznane wszędzie jako najlepsze środki domowe przeciwko dolegliwości żołądkowym, zgadze, kurczom, zaflegnieniu, zapaleniu, kontuzji i t. p. Zmówienia lub przeżyci pieniężne należy adresować: A. THIERY, Apteka pod Aniełem stróżem, Pregrada obok Rohitsch. Skład we wszystkich aptekach.

KSIEGARNIA GEBETNERA i S-ki

W KRAKOWIE

otrzymana na skład główny dzieło Dra Leopolda Caro, adwokata w Krakowie pod tytułem:

Studia Społeczne

w 8-oc, str. 404.

Treść: Sprawa Indemnizacyjna — W sprawie parcelacji. — Książki robotnicze. — Bank włościański. — Lichwa na wsi. — Reforma kredytu włościańskiego. — Ulgi legalizacyjne w Sejmie. — Lichwa i sposoby jej zwalczania. — 10 milionów na kredyt włościański. — 1 milion na kasy Raiffisena. — Projekt reformy ustawodawstwa naftowego. — Dodatek do funduszu religijnego. — W sprawie przywłaszczenia sobie firmy. — Zawodowa organizacja rolników. — Prawa sługi. — Pomoc prawna. . .

6 DNIACH do AMERYKI.

Przeprawa pasażerów do Kanady, Argentyny i Brazylii. Żądać pocznania. — Korrespondentka wystarczy.

Falck & Comp.
HAMBURG, RABOISSE 20 g. a.
Korrespondencya we wszystkich językach.